

www.hills.net.pl

Grupa Doradcza HiLLS
ul. Dąbrowskiego 7
42-200 Częstochowa
(034) 361 44 25
www.hills.net.pl

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Górka & Sosnowski

PROGRAM ODNOWY WSI DLA GMINY BRANICE DO ROKU 2013

BRANICE 2007

Spis treści

WSTĘP	3
I. POJĘCIE ODNOWY WSI	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY BRANICE	5
III. CHARAKTERYSTYKA SOŁECTW GMINY BRANICE	9
IV. ANALIZA SWOT DLA SOŁECTW GMINY BRANICE	15
V. CELE ROZWOJU PROGRAMU	16
VI. POWIĄZANIE CELÓW ROZWOJU POW Z CELAMI PROW	17
VII. WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W RAMACH PROGRAMU	20
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH	25
IX. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	26

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT dla sołectw Gminy Branice	15
Tabela 2. Wykaz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach Programu Rozwoju Wsi dla Gminy Branice i ich zgodność z celami szczegółowymi Programu	21
Tabela 3. Harmonogram realizacji zadań w podziale na lata	22
Tabela 4. Źródła finansowania zadań	25

Spis rysunków

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice na tle województw Polski	5
Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Branice w Województwie Opolskim	6
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Branice w Powiecie Głubczyckim	7
Rysunek 4. Lokalizacja sołectw w Gminie Branice	8
Rysunek 5. Realizacja celów strategicznych zawartych w Programie Odnowy Wsi dla Gminy Branice w %	23
Rysunek 6. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych	23
Rysunek 7. Źródła finansowania zadań inwestycyjnych	25

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich jest jednym z najważniejszych wyzwań jakie stoją przed Polską w dobie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym celem jest wzmocnienie działań, służących do wyeliminowania istniejących dysproporcji w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów zurbanizowanych.

Programy odnowy miejscowości są częścią składową prowadzonych przez Jednostki Samorządów Terytorialnych działań, zmierzających do poprawy sytuacji gmin oraz sprzyjających długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Koncepcja rozwoju i odnowy wsi zakłada podejmowanie na tych terenach zróżnicowanej działalności gospodarczej oraz kształtowanie jej w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych i kulturowych, poprawy warunków życia poprzez rozwój infrastruktury oraz zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom dostępu do usług oraz rozwój funkcji kulturowych i społecznych.

Celem opracowania Programu Odnowy Wsi dla Gminy Branice jest:

- analiza korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych sołectw, potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu i mogących mieć wpływ na przyszłość sołectw i ich mieszkańców,
- analiza zasobów sołectw,
- wizja rozwoju wsi,
- określenia kierunków rozwoju,
- przedstawienie projektów prowadzących do realizacji wizji rozwoju.

Konieczność dysponowania Programem Odnowy Wsi wynika z potrzeby wykorzystania istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym dostępu do środków pomocowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 -2013.

Program Odnowy Wsi opracowano przyjmując za podstawę wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Branice.

Na podstawie wyników ankiety opracowano analizę SWOT: Silne strony (wewnętrzne) sołectw, słabe strony (wewnętrzne), szanse (zewnętrzne) i zagrożenia (zewnętrzne) oraz sformułowano cel strategiczny i cele szczegółowe Programu.

Program Odnowy Wsi jest narzędziem realizującym Strategię Rozwoju Gminy Branice.

I. POJĘCIE ODNOWY WSI

W wielu opracowaniach dotyczących *odnowy wsi* zwraca się uwagę na kilka podstawowych zagadnień, które pozwalają na określenie tego pojęcia. Przede wszystkim *odnowa wsi* skupia się wokół zagadnień związanych z ekonomicznym bytem wsi, ale również ze standardem życia mieszkańców.

W procesie odnowy wsi bardzo mocno akcentuje się również jakość życia, wynikającą z pozamaterialnych, duchowych i społecznych potrzeb osób i całej społeczności wiejskiej.

Cechą odnowy wsi - jako metody rozwoju obszarów wiejskich - jest zatem kompleksowość, polegająca na uzgodnieniu i realizowaniu całościowej wizji rozwoju wsi, z myślą o zachowaniu jej tożsamości, przestrzennej integralności oraz zharmonizowaniu podstawowych funkcji: mieszkalnej, gospodarczej (produkcja i usługi) oraz rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Proces odnowy wsi jest czymś więcej, niż porządkowaniem przestrzeni wiejskiej, renowacją zabytkowych i historycznych budynków czy realizacją nowych inwestycji dotyczących infrastruktury wiejskiej oraz organizacją imprez o charakterze kulturalnym czy rekreacyjnym. Odnowa wsi jest przede wszystkim pojęciem dotyczącym odbudowy tożsamości i integralności wsi oraz zachowania wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji. Odnowa wsi jest zarówno koncepcją rozwojową, jak również skuteczną metodą rozwoju obszarów wiejskich, uwalniającą jednostki i społeczności od myślenia w kategoriach roszczeniowych, a jednocześnie przesuującą odpowiedzialność za przyszłość społeczności wiejskiej na nią samą.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY BRANICE

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice na tle województw Polski

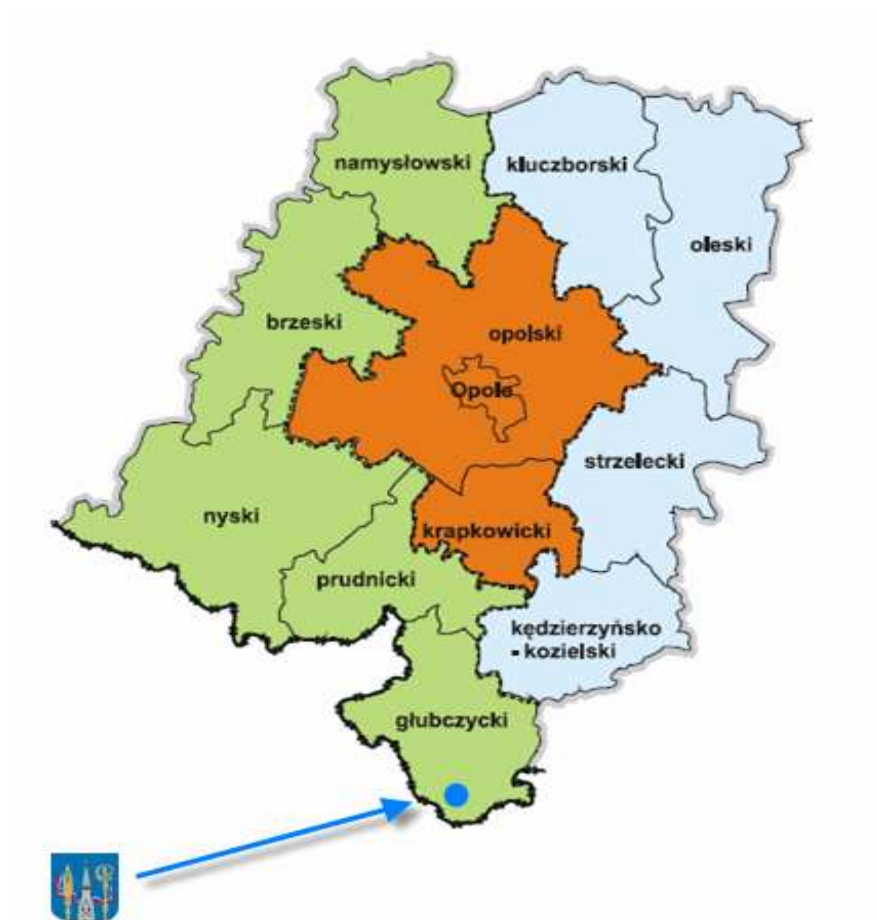
Gmina Branice zajmuje 122 km² powierzchni. Położona jest w południowej części Województwa Opolskiego na Płaskowyżu Głubczyckim. Gmina Branice stanowi typową wiejską gminę rolniczą z łagodnym klimatem i bardzo dobrymi glebami.

W skład Gminy Branice wchodzi 21 sołectw:

Bliszczyce, Boboluszki, Branice, Dzbańce, Dzbańce-Osiedle, Dzierzkowice, Gródczany, Jabłonka, Jakubowice, Jędrychowice, Lewice, Michałkowice, Niekazanice z przysiółkiem Niekazanice-Kałduny, Posucice, Turków, Uciechowice, Wiechowice, Włodzienin, Włodzienin-Kolonia, Wódka, Wysoka.

Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Branice w Województwie Opolskim

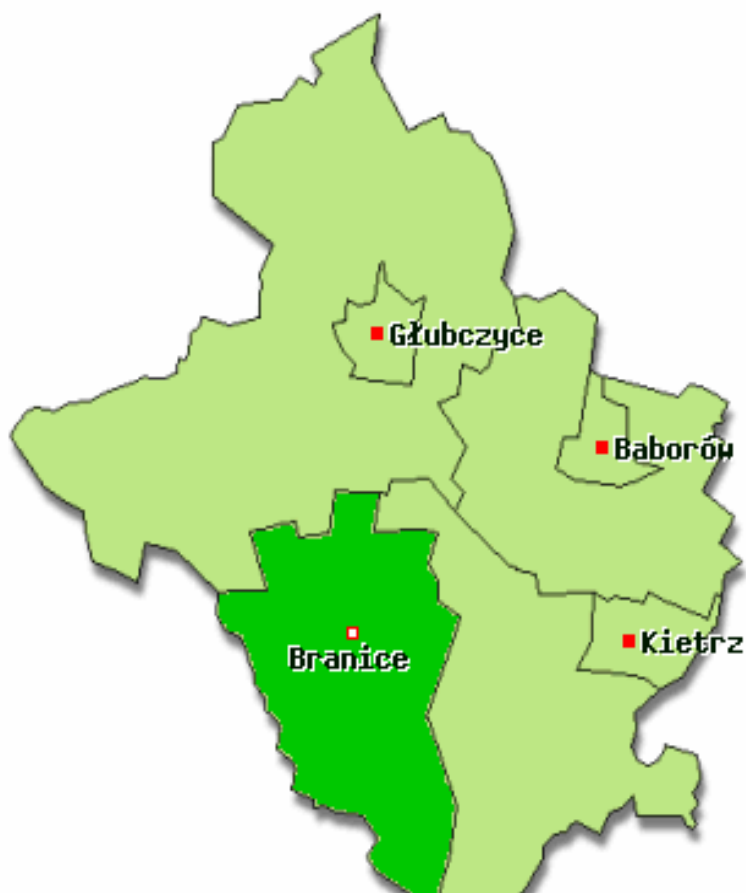

Gmina Branice jest najbardziej wysuniętą na południe częścią Województwa Opolskiego. Od północy graniczy z Gminą Głubczyce, od wschodu z Gminą Kietrz, natomiast granica południowo-zachodnia jest zarazem granicą państwową z Czeską Republiką. Wzdłuż granicy państwowej płynie graniczna rzeka Opawa wypływająca z gór Jessenika i stanowiącą dorzecze Odry.

Wspólnie z gminami: Baborów, Głubczyce i Kietrz Gmina Branice tworzy Powiat Głubczycki .

Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Branice w Powiecie Głubczyckim

Podstawowy układ drogowy na terenie gminy tworzą:

- droga wojewódzka Nr 419 relacji Racibórz - Kietrz - Branice granica państwa,
- drogi powiatowe relacji Głubczyce - Włodzienin - Dzbańce - Wiechowice oraz relacji Głubczyce – Włodzienin - Lewice - Branice - Boboluszki Granica Państwa,
- drogi gminne do Jędrychowic, Turków, Jabłonki, Dzierzkowic oraz drogi wewnątrz wszystkich miejscowości gminy o łącznej długości - ponad 30 km.

Dużym znaczeniem w systemie infrastruktury systemu komunikacyjnego Gminy Branice mają przejścia graniczne.

Rysunek 4. Lokalizacja sołectw w Gminie Branice

Największym zakładem pracy jest Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych. Ponadto na terenie gminy funkcjonują:

- 3 Zakłady Rolne wchodzące w skład Spółki TOP FARMS,
- Bank Spółdzielczy,
- Gminna Spółdzielnia,
- Poczta,
- Grupa Dzielnicowych Policji,
- 2 Szkoły Podstawowe,
- 1 Zespół Gimnazjalno-Szkolny,
- 2 publiczne przedszkola z 5 oddziałami zamiejscowymi,
- 4 Domy Pomocy Społecznej, prowadzonych przez powiat,
- Przedszkole prowadzone przez siostry zakonne,
- 1 szkoła pomaturalna tj. Medyczne Studium Zawodowe Terapii Zajęciowej.

Na terenie Gminy funkcjonują dwie prywatne elektrownie wodne w Branicach i w Bliszczycach.

III. CHARAKTERYSTYKA SOŁECTW GMINY BRANICE

BLISZCZYCE

Liczba mieszkańców: 589

Nazwa wsi ma najprawdopodobniej czeski źródłosłów - bliz znaczy bliski. Pierwsze o niej wzmianki pochodzą z 1248 r, kiedy to nazywała się Blizschitz, później, w 1278 r. Blesic, a w 1479 - Bliznicze.

Wieś położona nad rzeką graniczną z Czechami - Opawą, na której działa, pierwszy w Gminie, młyn z turbiną wodną. W lecie funkcjonują nad jej brzegami liczne kąpieliska naturalne. Zimą atrakcją wsi jest wyciąg orczykowy na tzw. "czeska górkę". We wsi funkcjonuje przedszkole publiczne (oddział zamiejscowy), Wiejski Dom Kultury, boisko sportowe. Istnieje także Rolnicze Gospodarstwo Rolne. Wieś uczestniczy w Programie Inicjatyw Lokalnych Woj. Opolskiego pn. "Odnowa wsi".

BOBOLUSZKI

Liczba mieszkańców: 363

Czeska nazwa Boboluski z 1289 r. pochodzi od zdrobniałej formy imienia Bobola (bob - fasola). Tak więc najprawdopodobniej założycielem wsi był bliżej nieznaną Bobol lub jego potomkowie.

Wieś leży nad graniczną rzeką Opawą z wieloma sezonowymi kąpieliskami. Działa w niej Dom Pomocy Społecznej, świetlica wiejska, klub młodzieżowy, boisko sportowe.

BRANICE

Liczba mieszkańców: 2.319

Nazwa wsi na przestrzeni lat była właściwie taka sama, zmieniała się jedynie jej pisownia. I tak w pierwszych źródłach z 1278 r. napisano Branicz, a w 1377 r. - Brenicz. Pochodzi ona z czeskiego brana - brama lub od braniti - bronić, stąd wywodzi się także nazwisko - Bran. Nazwa Branice może znaczyć albo "mała brama" albo też "własność Brana".

W sołectwie tym znajduje się siedziba Urzędu Gminy, największy ośrodek gospodarczo - kulturalny w Gminie oraz siedziba Samodzielnego Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo

i Psychicznie Chorych im. Biskupa J. Nathana, który jest największym na terenie Gminy zakładem pracy. W Branicach funkcjonuje również Ośrodek Psychiatrii Sądowej, WDK, OSP oraz stowarzyszenia (m.in. Branickie Towarzystwo Kulturalno – Oświatowe, Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”), jak również Lokalna Grupa Działania "Płaskowyż Dobrej Ziemi" obejmująca cały Powiat Głubczycki.

DZIERŻKOWICE

Liczba mieszkańców: 159

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1270 r., wtedy zwane były - Driscoviz, w 1377 - Dirscowicz, w 1413 r. - Drzkowicz. Nazwa pochodzi od imienia Drzek – Dziezek.

Wieś należy do parafii Wiechowice. Czyni się starania o uruchomienie w niej przejścia granicznego typu MRG, między Dzierżkowicami (polskimi), a Dzierżkowicami (czeski).

DZBAŃCE

Liczba mieszkańców: 55

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1361 r., kiedy zwano ją Dzbancz, później w 1420 r. - Cybancz. Jej nazwa wywodzi się najprawdopodobniej od wyrazów - mały dzbanek. Przebiegał tędy trakt z Opawy do Głubczyc. Jest to jedna z najmniejszych wsi w gminie.

DZBAŃCE – OSIEDLE

Liczba mieszkańców: 482

Sołectwo z funkcją typowo mieszkaniową związane z istniejącym tam Zakładem Rolnym. W sołectwie w latach 90-tych wybudowano kościół w czynie społecznym oraz funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej „Pod Klonami”.

GRÓDCZANY

Liczba mieszkańców: 166

W roku 1377 miejscowość zwano Hraczan, Hradschein i Radschen, w 1428 - Raczyn, a w 1429 r. - Hradczan. Z czeskiego hrad - gród, który najprawdopodobniej kiedyś tu istniał. Gródczany w 1622 r. należały jednak bez wątpienia do dóbr księcia Lichtenstein, kiedy przejął panowanie nad księstwem Krnov, a w 1782 r. przeszły w ręce hrabiego Józefa Siedlnickiego, który niebawem, po kawałku, zaczął sprzedawać posiadłość chłopom.

Wieś silnie zintegrowana i dzięki liderom, prężna w działaniach na rzecz mieszkańców. Działa w niej świetlica wiejska i istnieje boisko sportowe. Jest to wieś filialna z kościołem pw. Nawiedzenia NMP - należy do parafii Nasiedle.

JABŁONKA

Liczba mieszkańców: 66

Jabłonka powstała z osady robotników pracujących w dużym, 310 ha folwarku (1723 r.), należącym do posiadłości Nasiedle. Najpierw mieszkało w niej 16 małorolnych (młócarzy), później 1 chłop 22 małorolnych i 24 chałupnych. Hrabia Józef Siedlnicki w roku 1792 rozsprzedał folwark (w kawałkach) mieszkańcom Jabłonki i okolicznych wsi.

Podobnie jak Dzbańce bardzo mała osada należąca do parafii Turków. Ma boisko sportowe.

JAKUBOWICE

Liczba mieszkańców: 133

W źródłach Jakubowice wymieniono po raz pierwszy w 1377 r.. Były tam dwa folwarki. Około 1600 r. tzw. "górny folwark" należał do Jerzego Drahotusa z Wysokiej, a "dolny" do Dytricha Kynsberk z Gródczan.

Wieś parafialna z kościołem pw. św. Anny. Istnieje w niej świetlica wiejska, ogródek jordanowski, boisko sportowe. Funkcjonuje jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

JĘDRYCHOWICE

Liczba mieszkańców: 142

Pierwsza, potwierdzona dokumentem nazwa wsi - Andreowic, pochodzi z 1224 r. W 1256 r. używana była też nazwa Henrikestrop. Aż do 1782 r. Jędrychowice były własnością szpitala św. Ducha w Krnowie. We wsi jest świetlica wiejska i boisko sportowe.

LEWICE

Liczba mieszkańców: 489

Wieś należy do parafii Bliszczycy. Działa w niej przedszkole publiczne (oddział zamiejscowy), Klub Sportowy LZS, Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej i Zakład Rolny.

MICHAŁKOWICE

Liczba mieszkańców: 188

Michałkowice usytuowano na skrzyżowaniu dróg Branice - Lewice i Bliszczycy - Posucice. Początkowo znajdował się tam folwark Skurschuetz należący do posiadłości Branice.

We wsi funkcjonuje duże Prywatne Gospodarstwo Rolne Michałowice dające miejsce zatrudnienia mieszkańcom nie tylko tej wsi. Wieś wyposażona w plac zabaw, boisko sportowe.

NIEKAZANICE z przysiółkiem Niekazanice - Kałduny

Liczba mieszkańców: 161

Nazwa miejscowości pochodzi od starosłowiańskiego wyrazu nekazan - niewykształcony, niezdara. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1361 r., kiedy to używano nazwy Nekazaniec, a w 1423 r. Niekazanice. W 1340 roku należały do klasztoru panien św. Ducha w Raciborzu, trwało to aż do zniesienia dóbr klasztornych w 1810 r.

Wieś położona przy trasie Branice - Racibórz, należąca do parafii Nasiedle. We wsi jest świetlica wiejska, staw i plac zabaw.

POSUCICE

Liczba mieszkańców: 212

Nazwa miejscowości pochodzi najprawdopodobniej od czeskiego imienia Posut., który sprowadził tu osadników. W 1377 r. używano nazwy - Posentitz, w 1407 - Postentitz, a w 1440 - Posutitz.

Wieś parafialna z kościołem pw. św. Wawrzyńca. Jest w niej świetlica wiejska i boisko sportowe.

TURKÓW

Liczba mieszkańców: 93

Turków był wymieniony już w 1250 roku pod nazwą Turkowe, a w 1346 r. - Turkaw. Miejscowość założył prawdopodobnie niejaki Turek.

Wieś parafialna. Funkcjonuje w niej Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

UCIECHOWICE

Liczba mieszkańców: 135

Uciechowice w roku 1285 nazywano Uchechowitz, a w roku 1377 Uczichowicz. Najprawdopodobniej były dobrem kameralnym księcia opawskiego, a w roku 1365 księcia krnowskiego. Lichtensteinowie rozpoczęli tam panowanie w 1622 roku.

We wsi jest publiczna szkoła podstawowa, świetlica wiejska, boisko sportowe.

WIECHOWICE

Liczba mieszkańców: 179

Nazwa wsi pochodzi najprawdopodobniej od starostwiańskiego wyrazu Wiecha. Niestety źródła nie podają pisowni, ani przybliżonej daty powstania osady. Pewnym jest natomiast, że w 1613 roku książę Karol Lichtenstein otrzymał od cesarza, jako lenno, księstwo opawskie.

Wieś parafialna z kościołem pw. św. Anny. Jest w niej świetlica wiejska, boisko sportowe oraz filia biblioteki publicznej. Działa Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

WŁODZIENIN

Liczba mieszkańców: 542

Wcześniej używane nazwy miejscowości to: w 1377 r. - Bładin; w 1407 - Bladen; w 1482 r. Władynyn; w 1494 - Wladen.

Wieś parafialna z kościołem pw. św. Trójcy. Jest w niej przedszkole publiczne, publiczna szkoła podstawowa, filia Gminnej Biblioteki Publicznej, Ośrodek Zdrowia, plac zabaw, Klub Sportowy LZS, boisko sportowe. Przed wsią od strony Lewic jest zbiornik małej retencji o pow. powyżej 80 ha.

WŁODZIENIN – KOLONIA

Liczba mieszkańców: 238

Sołectwo utworzone na mocy uchwały Rady Gminy Branice Nr XLIX/260/06 z dn. 23.05.2006r. Sołectwo z funkcją typowo mieszkaniową związane z Zakładem Rolnym Bogdanowice wchodzącym w skład Spółki TOP FARMS. W sołectwie funkcjonuje również świetlica wiejska.

WÓDKA

Liczba mieszkańców: 201

W 1223 r. miejscowość nazywano Dubowa (Dębowa) Vodka. W 1377 r. nazywano ją Hoecretschim, najprawdopodobniej od położonej na wzgórzu, z dala widocznej gospody, jaka tam wtedy istniała.

Wieś parafialna z kościołem pw. św. Tekli. We wsi działa świetlica wiejska, Koło Sportowe LZS oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

WYSOKA

Liczba mieszkańców: 531

Wysoką nazywano w roku 1267 - Wiztogh; w 1377 - Wissock; w 1451 - Wisoka.

Wieś parafialna z kościołem pw. Serca Pana Jezusa. We wsi jest przedszkole publiczne (oddział zamiejscowy), świetlica wiejska, Klub Sportowy LZS "Zryw", Ochotnicza Straż Pożarna, Zakład Rolny spółki „Top Farms” oraz możliwość przekraczania granicy państwa..

IV. ANALIZA SWOT DLA SOŁECTW GMINY BRANICE

Program Odnowy Wsi opracowano przyjmując za podstawę wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Branice, w tym poszczególnych sołectw.

Na podstawie wyników ankiety opracowano analizę SWOT: Silne strony (wewnętrzne) sołectw, słabe strony (wewnętrzne), szanse (zewnętrzne) i zagrożenia (zewnętrzne) oraz sformułowano cel strategiczny i cele szczegółowe Programu.

Tabela 1. Analiza SWOT dla sołectw Gminy Branice

SILNE STRONY – ATUTY ROZWOJU SOŁECTW	SŁABE STRONY – CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ SOŁECTW
<ul style="list-style-type: none"> • Brak uciążliwego przemysłu, • Czyste powietrze naturalne, • Stosunkowo mało przekształcone środowisko naturalne, • Walory turystyczne i przyrodniczo-krajobrazowe, • Rolnictwo, • Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, • Sprawnie funkcjonująca i odpowiednio rozwinięta infrastruktura wodociągowa i telefoniczna, • Możliwość zakładania stowarzyszeń innych i organizacji społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Zróźnicowanie w rozwoju infrastruktury technicznej, usługowej i społecznej, • Zły stan nawierzchni dróg, istniejących chodników oraz jego brak w części wsi, • Brak selektywnej zbiórki odpadów, • Brak małej przedsiębiorczości stwarzającej miejsca pracy, • Wysoka stopa bezrobocia, • Brak możliwości spędzania wolnego czasu przez miejscową młodzież i dzieci, • Brak odpowiedniej bazy turystyczno – rekreacyjnej.
SZANSE – MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SOŁECTW	ZAGROŻENIA – CZYNNIKI NIESPRZYJAJĄCE
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych, • Pomoc finansowa i doradcza Urzędu Gminy Branice, • Zwiększenie dyfuzji impulsów rozwojowych z ośrodków miejskich, • Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych do rozwoju turystyki i rekreacji • Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania wolnego czasu, • Racjonalne wykorzystanie oraz zachowanie bogatych i różnorodnych zasobów naturalnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Trudne dojście i brak doświadczenia w pozyskiwaniu środków pomocowych, • Zła sytuacja finansowa rolników, • Bezrobocie w sołectwach i w gminie, • Ubóstwo i wykluczenie społeczne na obszarach wiejskich, • Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, • Niewystarczające przekształcenia struktury społeczno – gospodarczej dla polepszenia konkurencyjności, zwłaszcza na obszarach najbiedniejszych.

V. CELE ROZWOJU PROGRAMU

Obszary wiejskie powinny stać się konkurencyjnym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Konkurencyjność taka oznacza dobrze funkcjonujące usługi, zarówno prywatne jak i publiczne, dobrą infrastrukturę techniczną i społeczną, sprawny transport publiczny.

Kierunki rozwoju muszą zatem uwzględniać zarówno rolnictwo, jak i pozarolniczy rozwój wsi. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich nie jest również możliwy bez bezpośredniego i szerokiego udziału społeczności lokalnych.

Celem strategicznym programu jest:

Podniesienie jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich Gminy Branice z zachowaniem tożsamości i tradycji

Cele szczegółowe programu:

- ⇒ podtrzymanie tożsamości i integralności wsi oraz zachowanie wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji,
- ⇒ rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich,
- ⇒ rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej,
- ⇒ aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi i wzrost jakości kapitału ludzkiego,
- ⇒ poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni.

VI. POWIĄZANIE CELÓW ROZWOJU POW Z CELAMI PROW

Cele Programu Odnowy Wsi dla Gminy Branice (POW) są zgodnie z celami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW), współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Cele i zakres działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, w wybranych obszarach, w powiązaniu z Programem Odnowy Wsi dla Gminy Branice (POW).

Nazwa działania	Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
Uzasadnienie	Barierę rozwoju obszarów wiejskich stanowi brak podstawowych elementów infrastruktury technicznej. Szczególne utrudnienia w tym zakresie występują w najmniejszych miejscowościach. Realizacja działania stanowi uzupełnienie zakresu wsparcia obejmującego inwestycje przewidziane do finansowania w ramach programów operacyjnych, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz programów krajowych.
Cel działania	Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.
Zakres działania	Pomocy udziela się na realizację projektów w zakresie: 1) gospodarki wodno-ściekowej w szczególności: a) zaopatrzenia w wodę, b) odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej, 2) tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych; 3) wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.
Definicja beneficjenta	Gmina lub jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest j.s.t. wykonująca zadania określone w zakresie pomocy.

Kryteria dostępu	Pomoc może być przyznana na: 1) projekt realizowany w miejscowości należącej do: – gminy wiejskiej lub – gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub – gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. 2) projekt spełniający wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tego projektu.
Forma i wysokość pomocy	Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej gminie, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć: 1) 4 000 000 zł (1 024 642,7 euro) - na projekty w zakresie gospodarki wodnościekowej; 2) 200 000 zł (51 232,1 euro) – na projekty w zakresie tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych; 3) 3 000 000 zł (768 482,0 euro) - na projekty w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatywny.
Poziom pomocy	Poziom pomocy Z EFRROW wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych inwestycji.

Nazwa działania	Odnowa i rozwój wsi
Uzasadnienie	Realizacja działania tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.
Cel działania	Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.
Zakres działania	Pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie: 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów: a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,

	<p>2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;</p> <p>3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;</p> <p>4) zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;</p> <p>5) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;</p> <p>6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.</p>
Definicja beneficjenta	<p>Osoba prawna: gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).</p>
Kryteria dostępu	<p>Pomoc finansowa może być przyznana, jeżeli:</p> <p>1) projekt realizowany jest w miejscowości należącej do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gminy wiejskiej lub – gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub – gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, <p>2) projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości;</p> <p>3) projekt nie ma charakteru komercyjnego;</p> <p>4) w przypadku, gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez okres 7 lat po realizacji projektu;</p> <p>5) organizacja pozarządowa działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego;</p> <p>6) projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.</p>
Forma i wysokość pomocy	<p>Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych projektu.</p> <p>Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł (128 080,3 euro) w okresie realizacji Programu.</p> <p>Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 25 000 zł (6 404,0 euro).</p> <p>Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatorywny.</p>
Poziom pomocy	<p>Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych projektu.</p>

VII. WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W RAMACH PROGRAMU

Uzasadnienie wyboru zadań:

Odnowa wsi to proces kształtowania warunków życia na obszarach wiejskich, podejmowany przez władze gminy oraz lokalną społeczność. Celem tego procesu jest podnoszenie standardu życia oraz jego jakości przy zachowaniu tożsamości, kultury oraz walorów wsi.

Odnowa powinna również dostosowywać sołectwa do wymogów współczesności, do pełnienia nowych funkcji zarówno wobec społeczności lokalnej jak i całego społeczeństwa. Jest to również szansa rozwoju obszarów wiejskich w kierunku pożądanym przez jej mieszkańców, szansą zatrzymania na wsi przyszłych pokoleń oraz przyciągnięcia do niej nowych mieszkańców.

Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna wsi stanowi jedną z barier rozwoju obszarów wiejskich, zarówno pod względem społecznym, jak i gospodarczym. Wychodząc naprzeciw tym problemom są podejmowane działania, które mają na celu zminimalizowanie dysproporcji między wsią, a miastem.

Istotny element działań w ramach Programu stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości, specyfiką społeczną i kulturową.

Priorytetowym celem inwestycji jest poprawa warunków życia poprzez rozwój Infrastruktury, poprawa zagospodarowania przestrzennego wsi oraz uatrakcyjnienie obszarów wiejskich, jako miejsca zamieszkania.

Tabela 2. Wykaz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach Programu Rozwoju Wsi dla Gminy Branice i ich zgodność z celami szczegółowymi Programu

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Wartość w PLN	Cel szczegółowy POW
1	Budowa miejsc spotkań "Parkowe miejsca spotkań" w poszczególnych miejscowościach Gminy Branice	2008 - 2010	400 000	Podtrzymanie tożsamości i integralności wsi oraz zachowanie wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji
2	Remont świetlic wiejskich	2009 - 2013	500 000	Podtrzymanie tożsamości i integralności wsi oraz zachowanie wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji
3	Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów - etap I	2008 - 2012	450 000	Poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni
4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach	2009 - 2010	6 000 000	Poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2008 - 2013	1 200 000	Poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni
6	Budowa kolektora sanitarnego w Branicach, ul. Szkolna	2008	50 000	Poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni
7	Modernizacja nawierzchni oraz wykonanie nowego chodnika na ul. Szkolnej w Branicach	2008	100 000	Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich
8	Remont dróg lokalnych ok. 5 km we wsiach Gminy Branice	2008 - 2013	230 000	Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich
SUMA			8 930 000	

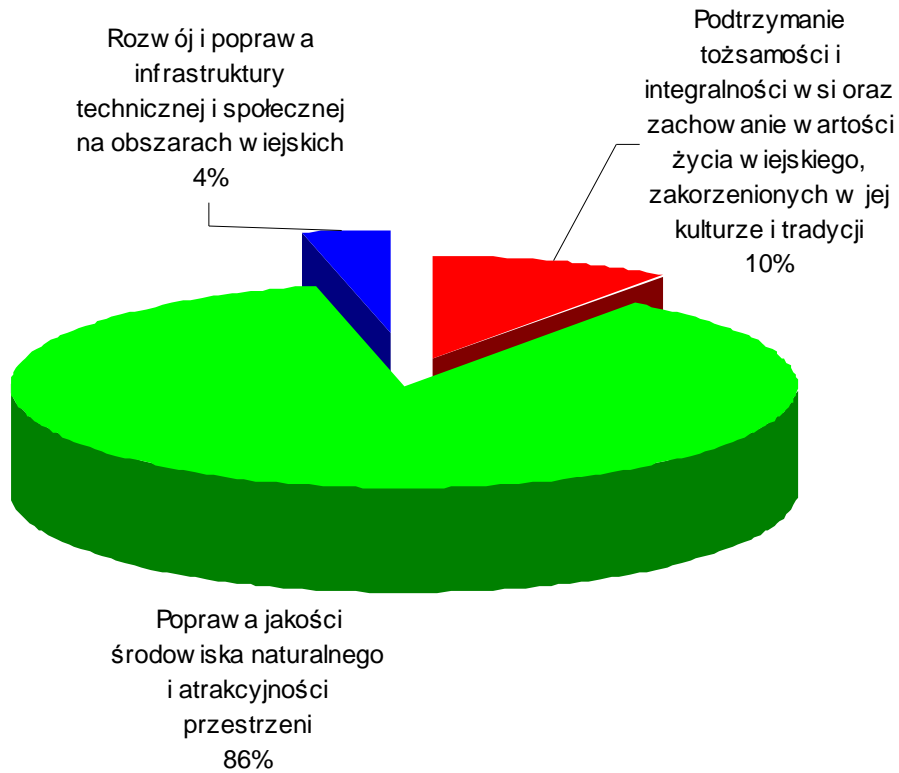
Tabela 3. Harmonogram realizacji zadań w podziale na lata

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Wartość w PLN	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Budowa miejsc spotkań "Parkowe miejsca spotkań" w poszczególnych miejscowościach Gminy Branice	2008 - 2010	400 000	100 000	150 000	150 000	0	0	0
2	Remont świetlic wiejskich	2009 - 2013	500 000	0	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
3	Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów - etap I	2008 - 2012	450 000	50 000	50 000	50 000	150 000	150 000	0
4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach	2009 - 2010	6 000 000	0	3 000 000	3 000 000	0	0	0
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2008 - 2013	1 200 000	100 000	100 000	100 000	300 000	300 000	300 000
6	Budowa kolektora sanitarnego w Branicach, ul. Szkolna	2008	50 000	50 000	0	0	0	0	0
7	Modernizacja nawierzchni oraz wykonanie nowego chodnika na ul. Szkolnej w Branicach	2008	100 000	100 000	0	0	0	0	0
8	Remont dróg lokalnych ok. 5 km we wsiach Gminy Branice	2008 - 2013	230 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	30 000
SUMA			8 930 000	440 000	3 440 000	3 440 000	590 000	590 000	430 000

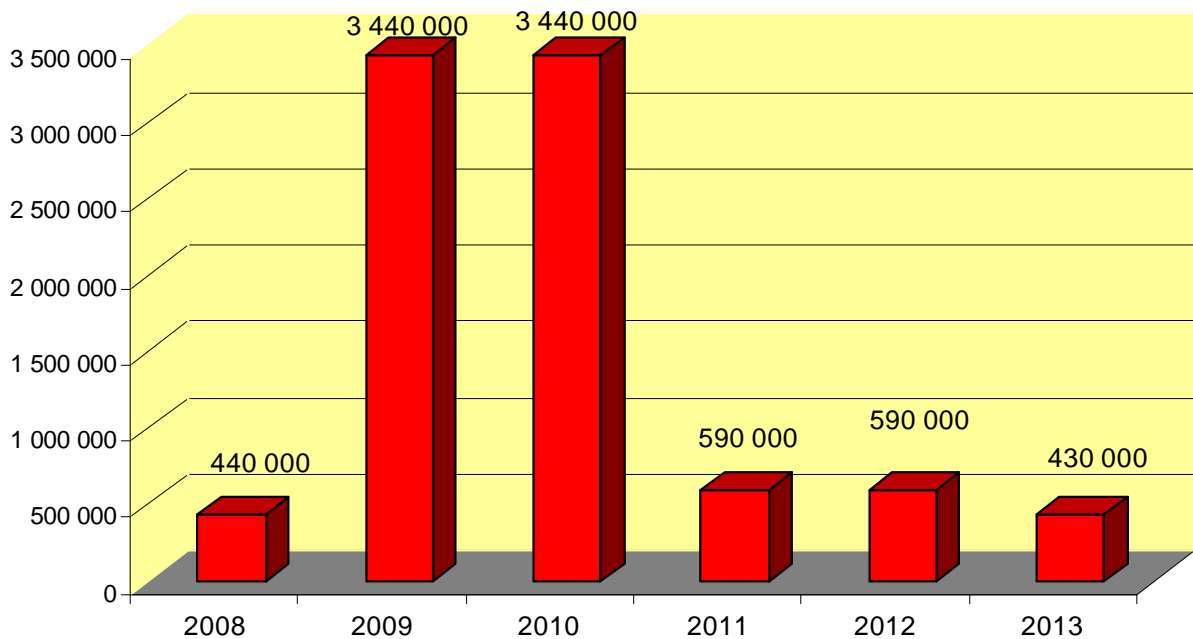

Rysunek 5. Realizacja celów strategicznych zawartych w Programie Odnowy Wsi dla Gminy Branice w %

Rysunek 6. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych

Dążenie do osiągnięcia celów szczegółowych zawartych w Programie Odnowy Wsi dla Gminy Branice do roku 2013 będzie możliwe poprzez realizację zadań inwestycyjnych. Przedsięwzięcia zawarte w dokumencie przede wszystkim wpisują się w następujące cele strategiczne:

- poprawa jakości środowiska naturalnego i atrakcyjności przestrzeni – 7.700.000 PLN - 86% ogółu nakładów finansowych,
- podtrzymanie tożsamości i integralności wsi oraz zachowanie wartości życia wiejskiego, zakorzenionych w jej kulturze i tradycji – 900.000 PLN – 10% ogółu nakładów finansowych.
- rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich – 330.000 PLN - 4% ogółu nakładów finansowych,

Realizacja celów odpowiada na największe i najpilniejsze do rozwiązania problemy zidentyfikowane m.in. w oparciu o konsultacje społeczne w ramach przeprowadzonych badań ankietowych.

Największe nakłady na realizację zadań zawartych w Programie Odnowy Wsi przewiduje się na 2009 i 2010 rok: 3.440.000 PLN.

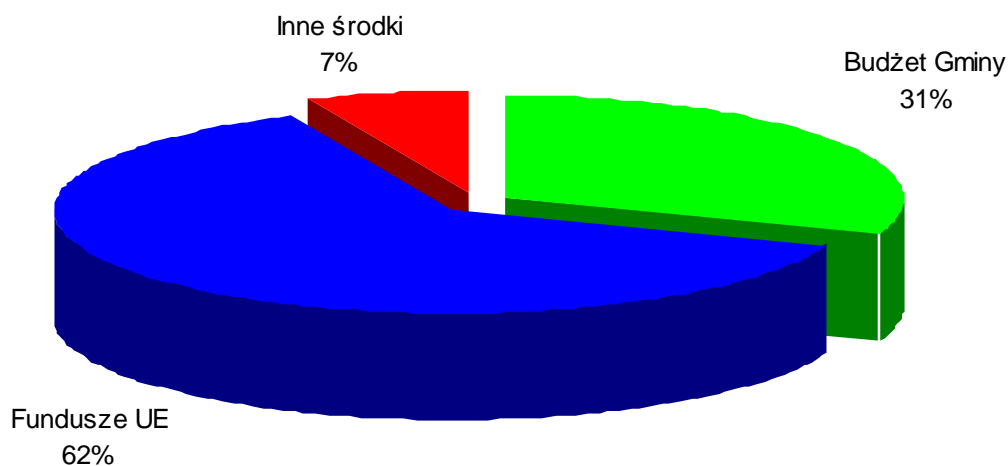
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

Do głównych źródeł finansowania zadań inwestycyjnych zawartych w Programie Rozwoju Wsi dla Gminy Branice na lata 2007-2013 zalicza się przede wszystkim: budżet Gminy Branice (54% ogółu nakładów) oraz fundusze Unii Europejskiej, a w szczególności: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (24% ogółu nakładów). Wydatki zostaną również sfinansowane z innych środków, np. prywatnych lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej..

Tabela 4. Źródła finansowania zadań

Lp.	Nazwa zadania	Wartość w PLN	Budżet Gminy	Fundusze UE	Inne środki
1	Budowa miejsc spotkań "Parkowe miejsca spotkań" w poszczególnych miejscowościach Gminy Branice	400 000	100 000	300 000	0
2	Remont świetlic wiejskich	500 000	375 000	125 000	0
3	Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów - etap I	450 000	112 500	337 500	0
4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach	6 000 000	1 200 000	4 800 000	0
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	1 200 000	600 000	0	600 000
6	Budowa kolektora sanitarnego w Branicach, ul. Szkolna	50 000	12 500	37 500	0
7	Modernizacja nawierzchni oraz wykonanie nowego chodnika na ul. Szkolnej w Branicach	100 000	100 000	0	0
8	Remont dróg lokalnych ok. 5 km we wsiach Gminy Branice	230 000	230 000	0	0
SUMA		8 930 000	2 730 000	5 600 000	600 000

Rysunek 7. Źródła finansowania zadań inwestycyjnych

IX. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Proces **wdrażania** Programu musi w pierwszej kolejności brać pod uwagę konieczność zachowania wysokiej jakości procesu odnowy wsi oraz wsparcia dla grup odnowy wsi w Gminie Branice.

Program będzie wdrażany przez Urząd Gminy w Branicach przy współpracy z Sołectwami oraz lokalnymi partnerami, np. organizacjami pozarządowymi. Za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Branice będzie odpowiedzialny zespół powołany przez Wójta Gminy, składający się z pracowników Urzędu i Jednostek Organizacyjnych Gminy.

Główne zadania zespołu:

- monitorowanie wdrażania programu,
- sporządzanie szczegółowych projektów zadań do programu,
- ocena i opiniowanie nowych zadań,
- modyfikacja już zatwierdzonych zadań,
- wnioskowanie do rady Gminy o zatwierdzenie zmian w programie,

- okresowa analiza zadań i działań zawartych w programie,
- informowanie Rady Gminy o potrzebie aktualizacji programu.

Proces wdrażania Programu powinien uwzględniać możliwość korygowania i wzbogacania Programu o nowe elementy, gdyby zaistniała taka konieczność.

Istotnym wymogiem, stawianym Programowi jest wewnętrzny system **monitorowania i ewaluacji** postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów, w konsekwencji osiągnięcie stanu zakładanego w Programie. Metodyczne dążenia do realizacji celów podlegać muszą ocenie skuteczności, by w razie wykrycia nieprawidłowości było możliwe dokonywanie korekt działań na etapie wdrażania. Poszczególne etapy monitoringu i ewaluacji powinny zawierać takie elementy jak:

- zbieranie danych i informacji,
  - analiza danych i informacji,
  - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami,
  - ocena rozbieżności pomiędzy założeniami Programu a rezultatami,
  - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- zmiana dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych.

W szerokim aspekcie **ewaluacja** dotyczy realizacji Programu oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego na obszarach wiejskich. Ewaluacja powinna również odpowiadać na pytania, w jakim stopniu Program umożliwia rozwiązywanie realnych problemów zarówno obszarów wiejskich, jak i poszczególnych społeczności.

W obszarze wpływu Programu na rozwój lokalny i regionalny, powinno uwzględnić się następujące aspekty:

- powiększanie zasobów i kompetencji Gminy Branice i poszczególnych sołectw,
- tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego,
- przyciąganie środków zewnętrznych (publicznych i prywatnych).